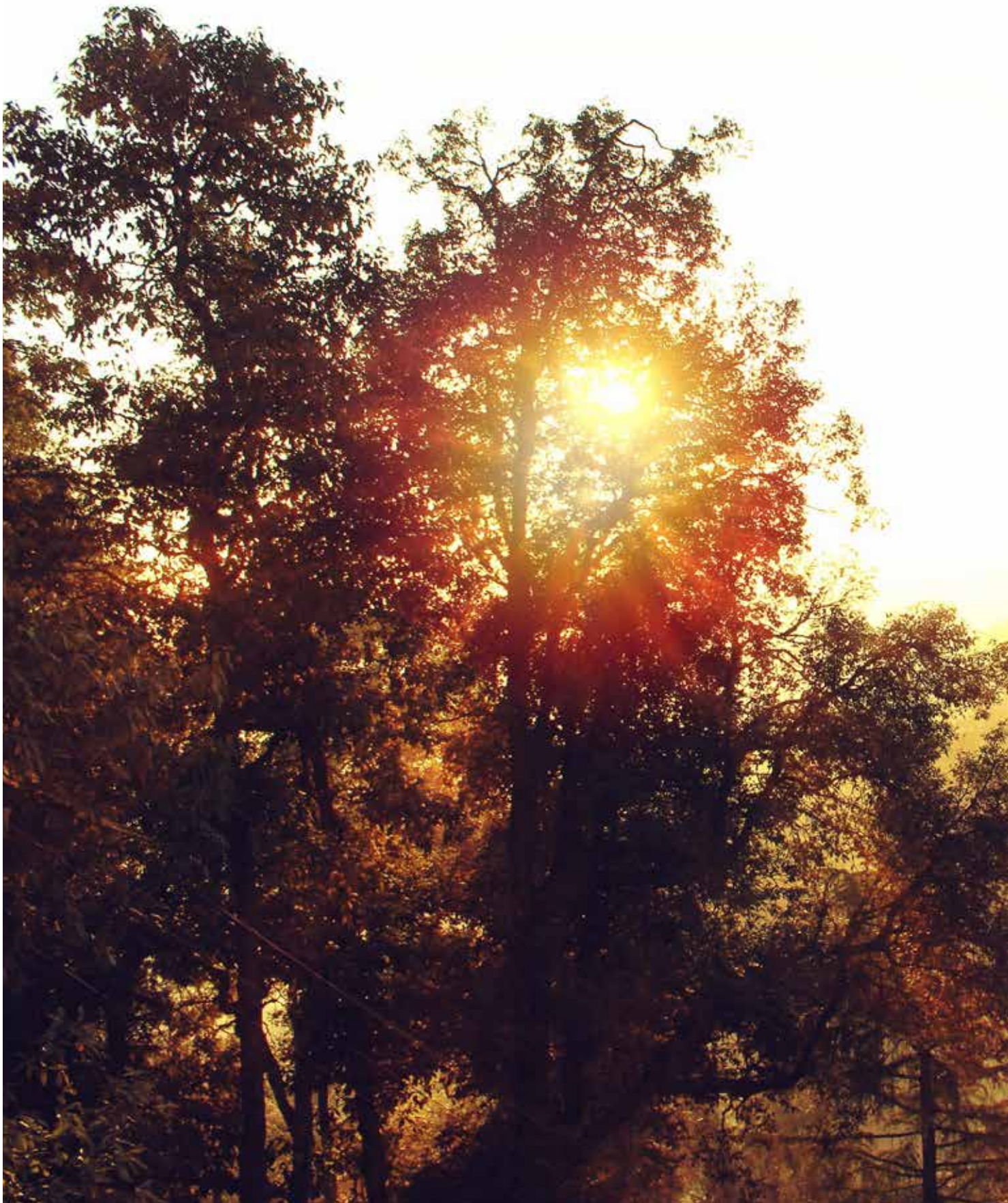

Deloitte/SEB CFO Survey

Betydande osäkerhet men med framtids- förhoppning

Resultat höst 2020

Innehåll

- 4 Sammanfattning
- 5 Executive summary
- 7 Sweden vs Europe
- 8 Makrouppdatering
- 10 Affärsmöjligheter och finansiella utsikter
- 12 Prioriteringar och utmaningar
- 16 Finansiering och risk
- 14 Strategiska möjligheter
- 19 Hot topics
- 22 Kontakt

Om undersökningen

The Deloitte/SEB CFO Survey genomfördes under september 2020 och bygger på ett antal frågor som presenterats för och besvarats av utvalda deltagare via ett webbaserat formulär. De CFO:er (Chief Financial Officer), i texten även benämnda *finanschefer*, som deltagit i undersökningen representerar ett urval av Sveriges 500 största företag från olika branscher. Den breda basen av svar från ledare inom olika branscher och företag gör att vi anser de trender och slutsatser som framkommer i undersökningen vara representativa för svenska finanschefer generellt.

Om dataunderlaget

I undersökningen, refererar vi ibland till "nettobalansindex" (förkortat NB). Detta beräknas genom att subtrahera den procent svarande som lämnat ett negativt svar från den procent svarande som lämnat ett positivt svar. De som varken är positiva eller negativa bedöms som neutrala. På grund av avrundning kan inte alla procenttal i graferna summeras till 100. I undersökningen har deltagarna fått definiera den bransch de verkar inom, i rapporten aggregerat enligt följande alternativ: 1. Finansiella tjänster, 2. Konsumentprodukter, 3. Bioteknik och sjukvård, 4. Teknik, media och telekom, 5. Energi, el och gruvor, 6. Verkstad, 7. Bygg, 8. Tjänster till företag, 9. Offentlig sektor, 10. Annan. Ovan nämnda branscher är de som används i analysen.

Webbplats

Besök [cfosurvey.se](https://www.cfosurvey.se) för mer information.

Vårt tack

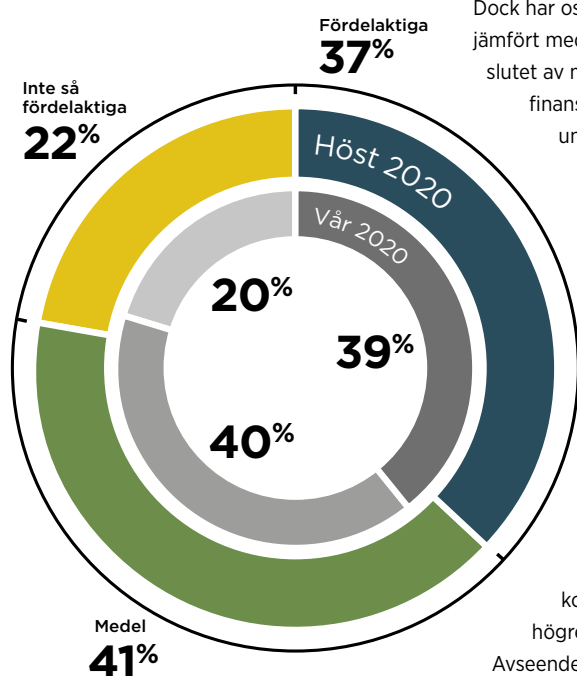
Ett stort tack till alla deltagande finanschefer som investerat tid och delat med sig av värdefulla insikter och därmed bidragit till denna viktiga rapport.

Sammanfattning

Vi är glada att kunna presentera resultaten från Deloitte/SEB CFO Survey hösten 2020 och hoppas att du finner analysen intressant och värdefull.

I en tid av oro för en "andra våg" av covid-19 anser finanscheferna fortsatt att **affärsmöjligheterna** för de närmaste sex månaderna är sämre jämfört med vad de svarade i våras och

Affärsmöjligheter

för ett år sedan. Jämförelsen med i våras försvåras dock av att undersökningen då genomfördes under pandemins initiala fas i mars. Det snabbt försämrade läget medförde att vi valde att inte publicera vårens undersökning då svaren påverkades kraftigt av vilken exakt tidpunkt som undersökningen besvarades. Att undersökningen därmed inte fångade upp ekonomins bottenkänning gör att svaren i höstens undersökning framstår som mindre positiva än vad de kanske är. Däremot är vändningen i de **finansiella utsikterna** i jämförelse med för tre månader sedan påtaglig; 52 procent av finanscheferna anser sig ha blivit mer optimistiska jämfört med för tre månader sedan, vilket i våra ögon ger en mer rättvisande bild av de snabba förloppen under pandemin. Uppgången i finansiella utsikter är starkast i

två av de branscher som inledningsvis drabbades hårdast av krisen – *Verkstadsindustrin* med stark global koppling och *Tjänster till företag*. Inom EU som helhet är bilden över de ekonomiska utsikterna likartad.

Den övergripande nivån **av extern finansiell och ekonomisk osäkerhet** för företagen anses ha ökat för fjärde undersökningen i rad och är på en betydligt högre nivå nu jämfört med botten hösten 2018.

Dock har osäkerheten minskat betydligt jämfört med när covid-19-krisen accelererade i slutet av mars baserat på budskapen från de finanschefer som då svarade på vårens undersökning.

Föga överraskande fortsätter **reducera kostnader** att vara företagets främsta prioriteringsområde men vi ser nu glädjande att förväntningar på organisk tillväxt ökat i betydelse sedan förra höstens undersökning. Finanschefernas bedömning av framtidsutsikterna gällande **intäkter** är positiv trots det rådande läget i världen. Hela 82 procent bedömer att intäkterna kommer att vara på samma nivå eller högre de kommande 12 månaderna.

Avseende **rorelsemarginalen** bedömer 45 procent av finanscheferna att den kommer att öka och 35 procent att den kommer att ligga på samma nivå. Den riskfaktor som tappade mest i höstens undersökning är brist på kvalificerad personal. Det är logiskt givet att många anställda varslats under pandemin och fler varsel kan tillkomma beroende på tidpunkten för när olika stödåtgärder trappas ned. Fler än en tredjedel av finanscheferna svarar att de planerar att minska personalstyrkan ytterligare, i EU som helhet är andelen ytterligare något högre.

I undersökningens ena hot topic bad vi finanscheferna att ge sin syn på när de tror att **företagets vinstgenerering** kommer vara tillbaka på samma nivå som innan krisen. Undersökningen visar att en majoritet (60 procent) anser att deras företag inte kommer vara tillbaka på nivån innan krisen förrän 2021, 2022

eller till och med senare. Positivt är däremot att fler än en av tre finanschefer bedömer att deras företag redan idag är tillbaka på nivån av vinstgenerering innan pandemin. På EU-nivå ser vi ett liknande mönster kring tidpunkten för återhämtning även om en något lägre andel (en av fyra) anger att man redan återgått till den tidigare intjänningen. Vi undrade också hur covid-19 har förändrat investeringsplanerna. Det visar sig att företagen främst satsar på att utveckla affärs- och organisationsprocesser samt IT, medan de drar ner på fysiska investeringar som mark, byggnader och utrustning.

Undersökningens andra hot topic om M&A visar att högsta prioritet är att fånga synergier för ett nyligen förvärvat bolag, där fler än hälften av finanscheferna anger att det är något som ska genomföras inom 12 månader.

Sammanfattningsvis säger svenska finanschefer att osäkerheten är fortsatt betydande, men det finns en del positiva signaler till företagets återhämtning även om det för de flesta kommer dröja något år ytterligare innan de återvänder till vinstnivån för tiden före krisen. I jämförelse med EU som helhet ger vår undersökning stöd för att de svenska företagen klarat krisen förhållandevis bra och ser något ljusare på den närmaste framtiden.

Vi värdesätter din feedback kring resultaten och hur vi kan utveckla Deloitte/SEB CFO Survey ytterligare för att du fortsatt ska få värde av den i ditt arbete.

Henrik Nilsson

Partner, Audit & Assurance, Deloitte
henilsson@deloitte.se

Karl Steiner

Senior Strategist, Macro & FICC Research, SEB
karl.steiner@seb.se

Marcus Widén

Economist, Macro & FICC Research, SEB
marcus.widen@seb.se

Executive summary

We are pleased to present the results of the Fall 2020 Deloitte/SEB CFO Survey, and we hope that you will find our accompanying analysis stimulating and valuable.

In a time of worry for a “second wave” of Covid-19, CFOs still view **business conditions** for the next six months as worse than they were in the spring and one year ago. The comparison to this spring is made more difficult though, as the survey was conducted during the initial phase of the pandemic in March. As the events escalated quickly, we chose not to publish the spring edition of the report, as the results were heavily affected by the exact point of when the response was provided. That the survey therefore did not catch the low point of the economy, makes the responses to the fall edition look less positive than they may be. The turn-around in **financial prospects** compared to three months ago, is very clear on the other hand with 52 percent of CFOs responding that they are more optimistic than three months ago, which in our view provides a more accurate image of the quick course of events during the pandemic. The increase in financial prospects is strongest in two of the industries that was hit hardest during the initial phase of the crisis – *Manufacturing*, with tight global ties, and *Business & Professional Services*. Within EU, the view of financial prospects is similar.

The **overall level of external financial and economic uncertainty** for companies has increased for the fourth survey in a row and is now on a considerably higher level than compared to the low point in the fall of 2018. The uncertainty has decreased considerably since the acceleration of the crisis in the end of March, based on the messages from CFOs that responded to the spring survey.

As no surprise, **reducing cost** is continuously the primary area of priority for companies, but we are delighted to see that expectations on organic growth has increased in importance since the survey last fall. The CFOs outlooks regarding **revenues** is positive, albeit the current situation in the world. A staggering 82 percent assess that revenues will be back to the same level or higher within 12 months. Regarding **operating margins**, 45 percent of

CFOs assess they will increase and 35 percent that they remain on the same level. The risk factor that dropped most this fall is shortage of skilled professionals. That is logical given that many employees have been given notice of termination and more could come, depending the timing for when some of the support measures are scaled down. More than a third of the CFOs respond that they plan for additional deduction of the workforce, in EU the numbers are slightly higher.

In the survey's first hot topic, we asked the CFOs to give their view on when they think the company's **revenue generation** will be back to the same levels as before the crisis. The survey shows a majority (60 percent) believe that their company will not be back on pre-crisis levels until 2021, 2022 or even later. It's positive though that more than one in three CFOs assess that their company already is back to the level of revenue generation that was before the pandemic. On EU level, we see a similar pattern around the time for recovery even if a slightly lower share (one in four) say that they are already back to previous revenue generation. We also asked how Covid-19 has changed investment plans. Turns out that companies primarily strengthen development in business and organizational processes and IT, while physical investments in e.g. land, buildings and equipment will decrease.

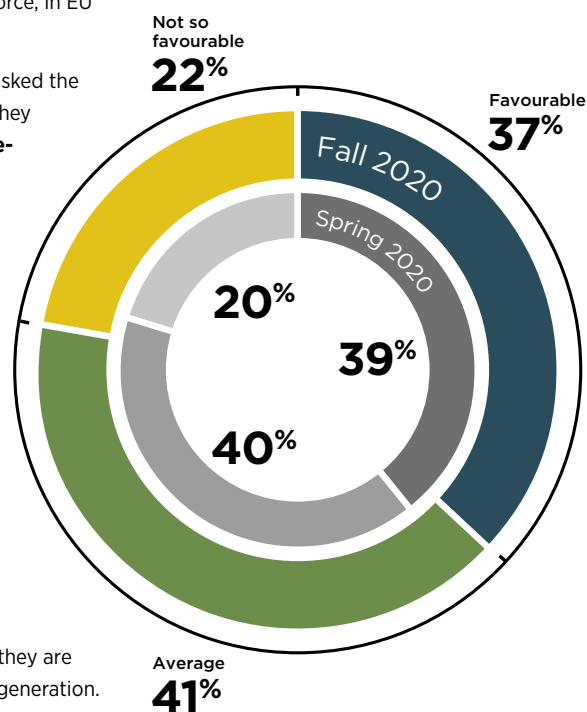
The survey's second hot topic about M&A shows that realizing synergies for a newly acquired company is the highest priority, where more than half of the CFOs say that this is something that will be done within 12 months.

To conclude, Swedish CFOs are saying that insecurity is still prominent, but there are some positive signals about companies recovering, even though it will take an additional year for most before they can return to the pre-crisis profit level. In a comparison with the EU, our survey provides some support for the notion

that Swedish companies have managed the crisis comparatively well and has a somewhat brighter view on the nearest future.

We value your feedback about the results and your suggestions on how we can improve the Deloitte/SEB CFO Survey to ensure that it

Business conditions

remains a valuable resource for your work.

Henrik Nilsson

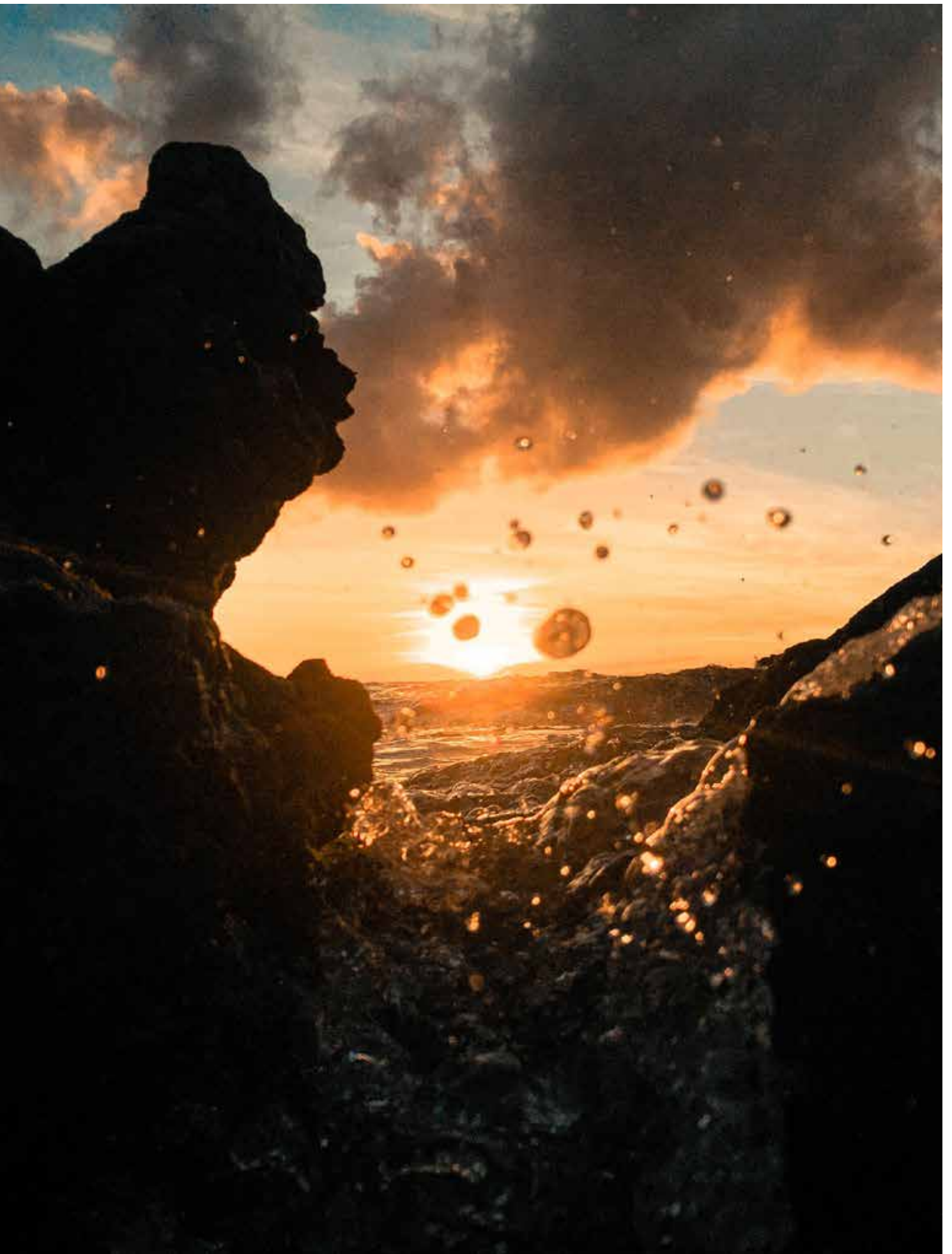
Partner, Audit & Assurance, Deloitte
henilsson@deloitte.se

Karl Steiner

Senior Strategist, Macro & FICC Research, SEB
karl.steiner@seb.se

Marcus Widén

Economist, Macro & FICC Research, SEB
marcus.widen@seb.se

What are the overall views of Sweden's versus Europe's leading CFOs?

Sweden	EU Countries*
3 of 5 CFOs in Sweden are more optimistic about the financial prospects of their companies, compared to three months ago. Only 8 percent are less optimistic.	47 percent of EU area CFOs are more optimistic about the financial prospects of their companies, compared to three months ago. 25 percent are less optimistic.
51 per cent of the Swedish CFOs view external uncertainty to be at a high level and 41 percent view the uncertainty to be at a normal level.	More than 3 of 4 (85 percent) CFOs in the EU area view external uncertainty to be at a high level. Only 12 per cent view the uncertainty to be at a normal level.
A vast majority (82 percent) of CFOs expect their companies' revenues to stay the same or increase in 12 months' time.	A less positive 67 percent of EU area CFOs expect their companies' revenues to stay the same or increase in 12 months' time.
1 of 3 CFOs in Sweden say that revenue generation is already back on pre-crisis level.	Within the EU the corresponding number is 1 of 4 CFOs.
37 percent of the Swedish CFOs say their company will reduce headcount further over the coming 12 months.	Within the EU 44 percent of CFOs say their company will reduce headcount further over the coming 12 months.

*EU countries: Austria, Belgium, Denmark, Germany, Greece, Ireland, Italy, Netherlands, Poland, Portugal, Luxembourg, Sweden, United Kingdom

I den mörka tunneln blir ljuset gradvis ljusare

Eftersträvan mot ett normalläge är tydligt

- **Konsumtionsvilja och produktionsförmåga finns och de globala värdekedjorna är inte allvarligt skadade**
- **Återhämtningen kommer ändå vara utdragen och hänger på en skör medicinsk tråd**
- **Sverige har än så länge ekonomiskt drabbats mindre än många andra ekonomier**

Globalt

Efter att världsekonomin tvingats till nedstängningar när covid-19 plötsligt slog till med kraft föll ekonomierna nästan handlöst under en osedvanligt kort tidsperiod. Återhämtningen blev på ett par månader markant även om man bara tagit tillbaka hälften för att inför hösten ha gått ner på en lägre växel. För de delar av ekonomin som trots allt har lyckats hålla öppet har bevisen på konsumtionsvilja varit tydliga, kanske främst inom detaljhandeln. Inte heller har de globala värdekedjorna som kopplar samman världshandeln skadats i någon omfattande grad. Produktionsförmåga finns, konsumtionsviljan finns och eftersträvan mot ett normalläge är tydlig. I den mörka tunnel som vi gick in i under våren, blir ljuset gradvis ljusare.

att genomföras är det mest troligt att de blir lindrigare än under våren. På kort sikt för världsekonomin en kamp mot klockan när det norra halvklotet nu går in i den vanliga influensasäsongen.

Sverige, Norden och Baltikum har än så länge drabbats i mindre utsträckning än många andra europeiska ekonomier, i alla fall i termer av nedgång i BNP. Nedstängningarnas tajming och omfattning spelade en stor roll, vilket syns i en synkroniserad ned- och uppgång i industriproduktionen medan utveckling i exempelvis detaljhandeln varierar mer. Sedvanlig statistik har under tiden varit hopplöst efter och nya innovativa statistikkällor har använts. De snabba förloppen gör också att det har varit svårt att fullt ut fånga vad som händer. Under våren

Affärsmöjligheter (nettobalans)

Dock kommer återhämtningen att vara utdragen, många människor kommer förbli arbetslösa och allt hänger på en medicinsk skör tråd. Covid-19 är i första hand en medicinsk kris som i slutändan enbart kan mötas med förbättrad behandling och slutligen ett vaccin. Fram tills dess är återhämtningen oerhört skör och osäkerheten stor. Under den inledande delen av hösten har nya bekräftade infektionsfall stigit oroväckande runt om i Europa och nya nedstängningar har genomförts, även om de inte är lika omfattande som i våras. Det positiva är att dödstaten än så länge inte har stigit lika markant som i våras. Befolkningens stöd för alltför omfattande nedstängningar är dock lågt, och om nya restriktioner kommer

valde vi att inte publicera Deloitte/SEB CFO Survey då undersökningsveckorna sammanföll med det mest dramatiska och osäkra läget i mars och undersökningens utfall bedömdes alltför osäkert. **Synen på affärsmöjligheterna förefaller i höstens undersökning fortsätta gå ner jämfört med i våras, men tar man i beaktande andra förtroendeindikatorer missade antagligen vårens CFO Survey den värsta nedgången och den snabba återgången i globalt sentiment har därmed inte fångats. Ett annat sätt att illustrera utvecklingen i våras är att dela upp insamlingen veckovis, där det tydligt**

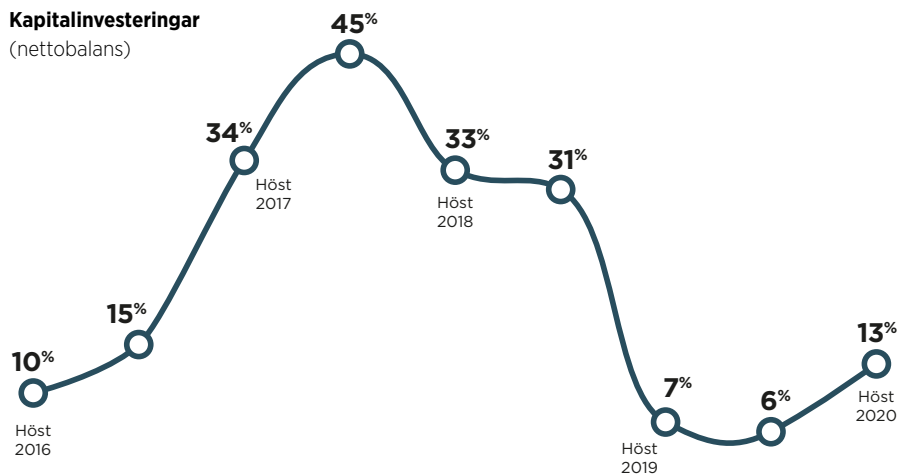
framkommer att den sista mätveckan gav ett väsentligt svagare resultat än i början av mars. Det är också intressant att affärsmöjligheterna anses befinna sig på samma nivåer som under 2014–2016 - så helt nattsvart förefaller det inte vara. **På samma sätt bedöms externa risker vara bland de högsta och risken för att motparten hamnar på obestånd är rekordhög, kanske inte så konstigt givet att det här är den största krisen undersökningen har genomförts under.**

Penning- och valutapolitiken reagerade resolut med de mest omfattande penningpolitiska åtaganden vi någonsin sett, med tydligt fokus på att undvika att den medicinska krisen även skulle utvecklas till en finansiell kris. Världens regeringar har på samma sätt öppnat kranarna för stora och omfattande finanspolitiska stöd där syftet varit att i möjligaste mån stötta hushållens anställningar och inkomster. Även om många människor har blivit arbetslösa har det omfattande användandet av olika permitteringsstöd i Europa än så länge delvis lyckats dämpa en alltför negativ effekt på arbetsmarknaden. **Vi ser dock, både i vår svenska undersökning och den aggregerade för hela Europa, att de tillfrågade bolagen planerar att fortsätta minska sin personal** (37 procent i Sverige och 44 procent i Europa). Eftersom ränteläget runt om i världen var så pass lågt redan innan krisen är det nästan bara den amerikanska centralbanken, Fed, som har sänkt räntorna. Någon direkt penningpolitisk stimulans från centralbankerna riktat till hushållen har vi därmed inte sett till i de flesta avancerade ekonomier. I takt med att ränteskillnaden mellan USA och andra ekonomier har fallit har US-dollar tappat mark medan de skandinaviska valutorna SEK och NOK stärkts. Globala räntor är i dagsläget ungefär på samma nivå som innan pandemin bröt ut.

Sverige

Huruvida olika coronastrategier varit framgångsrika eller ej är fortfarande för tidigt för att dra någon tydlig slutsats om. Sverige, Norden och Baltikum ser ut att ekonomiskt ha drabbats mindre än exempelvis övriga länder i Europa. Dock väntade SEB i september att svensk BNP tappar knappt 4 procent under 2020. Även om vissa restriktioner har lättats kommer ett avvaktande beteende bland

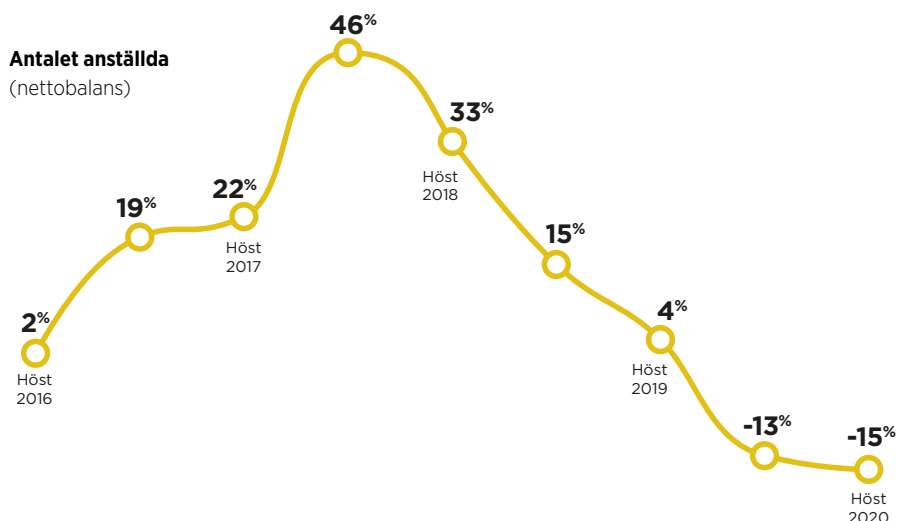
Kapitalinvesteringar
(nettobalans)

hushåll och osäkerheten i investeringsbeslut att påverka den totala efterfrågan. **Ser vi till höstens undersökning visar den bland annat på att nettobalansen för kapitalinvesteringar ökar något jämfört med i våras men att nivån fortfarande är rejält under hur det såg ut innan pandemin** (+13 procent i höst jämfört med +33 procent för två år sedan). Det är därmed tydligt att det kommer att ta tid innan ekonomin är tillbaka på den bana vi såg innan pandemin bröt ut. I höstens undersökning inkluderade vi två specifika frågor kring covid-19. På frågan om när man uppnår förkrisnivåerna svarar en av tre att man redan är där medan en av fem förutser att det ligger bortom 2022. Frågan berör vinstutveckling vilket inte alltid är helt jämförbart med volymberäknad produktion. Sannolikt påverkar de gynnsamma finansiella

förhållandena att vinstutvecklingen återhämtar sig snabbare. Investeringar är a och o för framtida tillväxt och även nyckeln till en snabb återhämtning. **I höstens undersökning anges oförändrad investeringstakt som det mest förekommande alternativet.** För investeringar inom IT anger dock en relativt stor andel (37 procent) att man satsar där och en svag majoritet (55 procent) anger att man ökar investeringstakten vad gäller utvecklingen inom organisations- och affärsprocesser (det vill säga effektivisering, automatisering, rekonstruering). **Påtvingade förändringar i arbetsätt och tillfälliga lösningar under pandemin verkar därmed ha fått företagen att inse att här finns positiva förändringsmöjligheter.** Det gäller framför allt företagstjänster, tjänste- och telekomsektorerna.

Antalet anställda
(nettobalans)

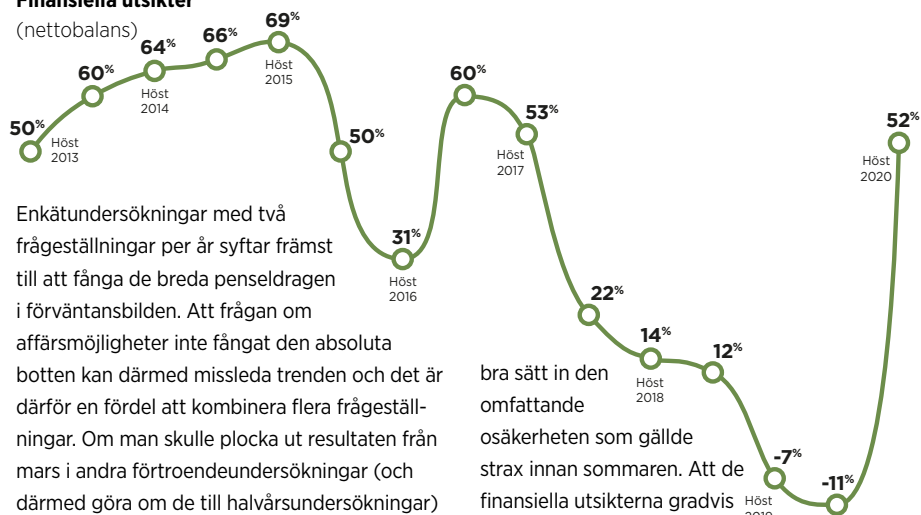
Affärsmöjligheter och finansiella utsikter

- De finansiella utsikterna visar på en rejäl förbättring
- Optimismen bättre än när det var som värst i våras men rejält ner från förra hösten
- Större företag tycks ha en mer positiv syn på affärsmöjligheterna

Finanscheferna anser fortsatt att affärsmöjligheterna för de närmaste sex månaderna är sämre jämfört med i våras och för ett år sedan. Jämförelsen med i våras försvåras dock av att undersökningen genomfördes under pandemins initiala fas där nedstängningarna i Europa och Sverige inte var fullt genomförda. Det snabbt försämrade läget medförde att vi valde att inte publicera vårens undersökning då svaren påverkades kraftigt av vilken exakt tidpunkt som undersökningen besvarades av respektive finanschef. Att undersökningen därmed inte fångade upp ekonomins bottenkänning gör att höstens undersökning framstår som mindre positiv än vad den kanske är. I det här läget kan frågan om de finansiella utsikterna i jämförelse med för tre månader sedan vara en bättre indikator på förändringen. Ett snabbt förbättrat läge gör att man gott kan dra slutsatsen att finanscheferna ser framtiden med något bättre tillförsikt.

Finansiella utsikter

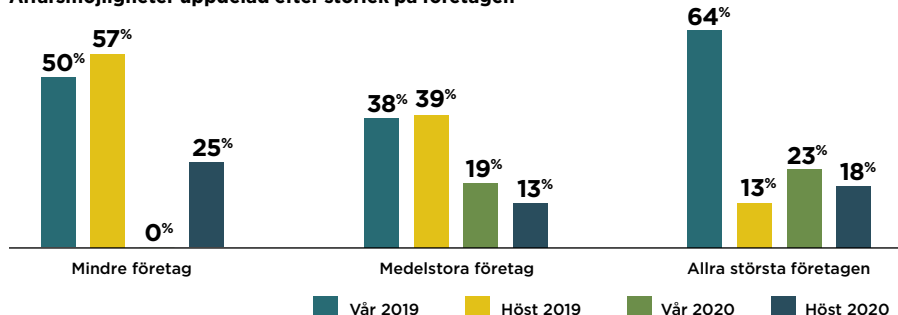
(nettobalans)

Enkätundersökningar med två frågeställningar per år syftar främst till att fånga de breda penseldragen i förväntansbilden. Att frågan om affärsmöjligheter inte fångat den absoluta botten kan därmed missleda trenden och det är därför en fördel att kombinera flera frågeställningar. Om man skulle plocka ut resultaten från mars i andra förtroendeundersökningar (och därmed göra om de till halvårsundersökningar) och jämföra med september uppstår ett liknande mönster, det vill säga våren ser inte lika dramatisk ut som den gör för enkäter som redovisas på månadsbasis. Att nettotalen för frågan om affärsmöjligheterna inte uppnår den lägsta nivån sedan Deloitte/SEB CFO Survey startade får delvis tolkas som ett positivt förtecken. På samma sätt utgör frågan om de finansiella utsikterna jämfört med för tre månader sedan en mer kompletterande bild av förändringen av utsikterna. Det snabba kastet fångar på ett

bra sätt in den omfattande osäkerheten som gällde strax innan sommaren. Att de finansiella utsikterna gradvis hade försämrats under ett antal år innan ska främst ses i ljuset av den långvariga återhämtningen sedan finanskrisen, som tillsammans med handelskonflikten mellan USA och Kina och Storbritanniens utträde ur EU, dämpade investeringsviljan och visade en konjunkturutveckling som var högst osäker. Att pandemin sänkt världsekonomin rekordsnabbt och rekordmycket bidrar nu till att tillförsikten nästintill bara har en väg framåt, nämligen mot en förbättring även om osäkerheten kvarstår.

Affärsmöjligheter uppdelad efter storlek på företagen

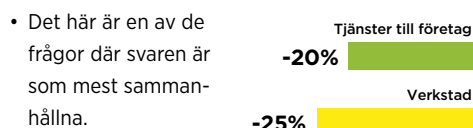

Affärsmöjligheter under de närmaste sex månaderna

- Nettobalansen minskar ytterligare till 15 procent, den lägsta noteringen sedan 2014. Att vårens mätning genomfördes under delar av mars bidrar till att ekonomins bottenkänning i april inte fångas upp.
- Flest finanschefer anser att affärsmöjligheterna är genomsnittliga (41 procent) medan andelen fördelaktiga (33 procent) är betydligt större än de som ser framtiden som ofördelaktig (20 procent).
- Ur ett branschperspektiv sticker *Verkstad* ut där 50 procent ser utvecklingen om sex månader som ofördelaktig. Bredare tjänstebanscher har en mer jämn utveckling medan byggbolagen har en stor andel (45 procent) som ser läget som gynnsamt.

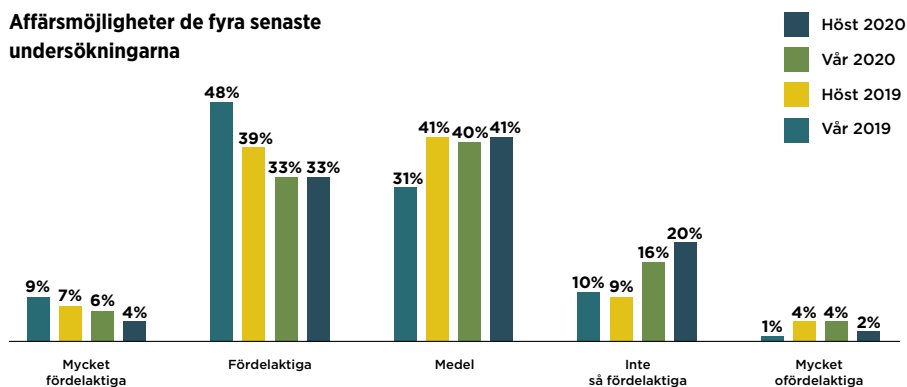
Finansiella utsikter jämfört med senaste månaderna

- Vändningen i utsikterna är tydligast i jämförelsen med för tre månader sedan, 60 procent anser sig ha blivit mer optimistiska jämfört med för tre månader sedan, i våra ögon en mer rättvisande bild på de snabba förloppen under pandemin.

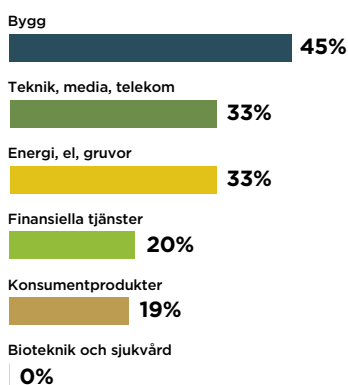

- *Verkstadssektorn* och *Tjänster till företag* visar på störst andel ökad optimism (70 respektive 80 procent), också ett logiskt resultat givet att osäkerheten för de delarna av ekonomin får anses ha varit extra stor under pandemins inledande skede.

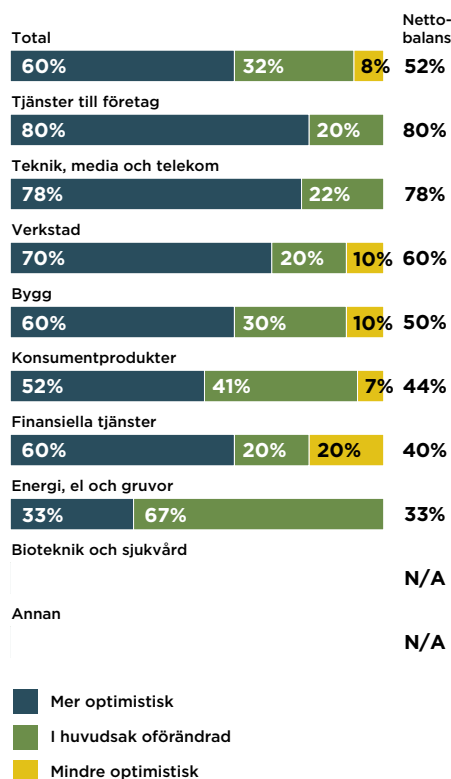
Affärsmöjligheter de fyra senaste undersökningarna

Nettobalans affärsmöjligheter per bransch

Finansiella utsikter per bransch

Prioriteringar och utmaningar

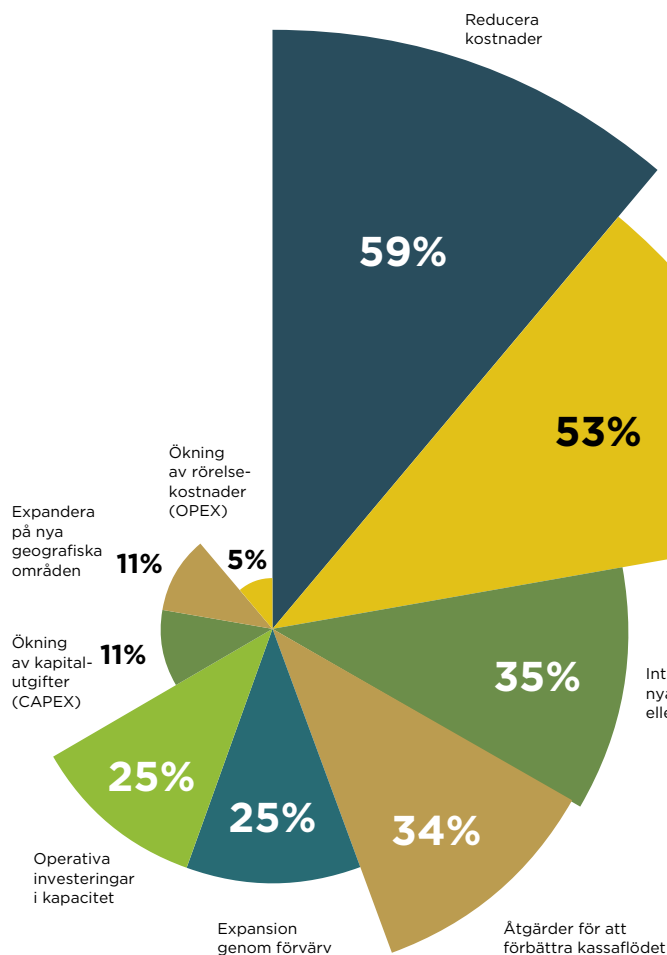
- Reducera kostnader är finanschefernas primära prioritering
- Ekonomisk tillväxt fortsatt den mest betydande risken
- Låg risk för ökad utländsk konkurrens

Ekonomisk tillväxt, Vikande inhemsk efterfrågan och Pressade priser och marginaler dominerar frågan om finanschefernas syn på betydande risker under de närmaste 12 månaderna. *Ekonomisk tillväxt* var både under våren och hösten 2019 den mest betydande risken enligt finanscheferna och har stigit något ytterligare från 53 procent hösten 2019 till 58 procent nu. Det är en uppfattning som delas inom nästan alla branscher och är inte så uppseendeväckande givet vikande konjunktur redan innan pandemin. Även *Vikande inhemsk efterfrågan* stiger 10 procentenheter från undersökningen hösten 2019, sannolikt även det en direkt konsekvens av pandemin. Den mest betydande risken från båda våra undersökningar 2018, *Brist på kvalificerad personal*, fortsätter nedåt i betydelse, 31 procent hösten 2019 till 14 procent nu, en logisk utveckling givet det ekonomiska läget. *Geopolitiska risker* sjunker också från 30 procent hösten 2019 till 16 procent nu.

Vilka av följande affärsstrategier kommer sannolikt vara en prioritet för ditt företag under de närmaste 12 månaderna?

- Reducera kostnader fortsätter vara finanschefernas främsta prioriteringsområde.

- Åtgärder för att reducera kostnader har högsta prioritet bland de allra största företagen, medan de medelstora företagen prioriterar *Organisk tillväxt* något högre.
- *Konsumentprodukter, Energi, el och gruvor* och *Verkstad* är de branscher med högst andel finanschefer som kommer att prioritera att reducera kostnader.

Reducera kostnader fortsätter att vara företagets främsta prioriteringsområde. Vi ser nu att både *Organisk tillväxt* och *Introducera nya produkter eller tjänster* har gått om *Åtgärder för att förbättra kassaflödet* sedan förra årets undersökning. Den delvis fortsatta defensiva agendan med fokus på att *Reducera kostnader*

går hand i hand med en fortsatt oro för en svag och utdragen återhämtning av konjunkturen. Att *Organisk tillväxt* och *Introducering av nya produkter eller tjänster* har gått om *Åtgärder för att förbättra kassaflödet* är dock inte lika väntat sett till de risker som finanscheferna ser, men å andra sidan skulle de tre dominerande

riskerna som har stigit bland de svarande kunna ses som ett tecken på en allt tuffare marknad vilket gör att företagen prioriterar åtgärder för att behålla sin position på marknaden. Likt förra årets undersökning är det företag inom *Verkstadssektorn* och de allra största företagen som framförallt prioriterar reduktion av kostnader. Även branscherna *Konsumentprodukter* och *Energi, el och gruvor* har kostnadsreduktion som främsta prioritet medan övriga branscher har *Organisk tillväxt*

som högsta, eller en av de högsta, prioriteringarna. I branscherna *Verkstad* och *Konsumentprodukter* verkar det, förutom en oro för en fortsatt konjunkturavmattning, även vara risken för vikande efterfrågan som kan vara anledningen till att man väljer att prioritera kost-

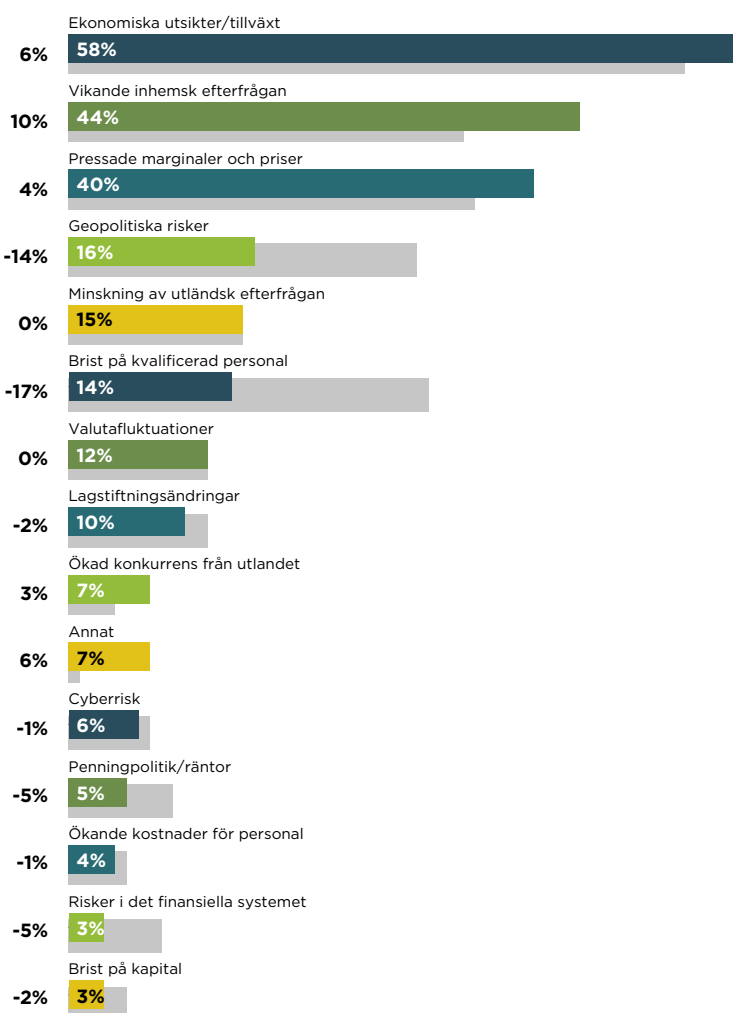
nadsreduceringar. Inom *Energi, el och gruvor* däremot sticker *Risken för lagändringar* dock ut och ses som en lika stor risk som *Ekonomisk tillväxt*, vilket skulle kunna vara anledningen till att denna bransch vill prioritera kostnadsbesparingar inför en osäker framtid.

Vilken av följande faktorer kommer sannolikt att utgöra en betydande risk för ditt företag under de närmaste 12 månaderna?

- *Ekonomisk tillväxt*, det vill säga oron för en fortsatt konjunkturavmattning, stärker sin position som den mest betydande risken för företagen de närmaste 12 månaderna.
- *Vikande inhemsk efterfrågan* ökar i betydelse och ligger nu på andra plats medan *Pressade marginaler och priser*, också ökande, återfinns på tredje plats.
- De faktorer som ökade mest sedan undersökningen hösten 2019, är *Vikande inhemsk efterfrågan*, följt av *Tillväxt* och *Annat* (här kan vi med all sannolikhet räkna in pandemins effekter som inte återfinns som en egen specifik risk).
- Den riskfaktor som tappade mest av vikt är *Brist på kvalificerad personal*. Det känns logiskt givet att många varslats under pandemin. Frågan är om det verkligen gäller överlag eller om vissa specifika kompetenser även framgent kommer att vara svåra att attrahera och därmed utgöra en risk för företagens långsiktiga utveckling och konkurrenskraft.
- Den riskfaktor som tappade näst mest är *Geopolitiska risker*. Det råder dock stora skillnader mellan branscher i denna.
- Samtliga risker relaterade till finanssystemet och finansiering sjunker från hösten 2019 och dessutom från redan låga nivåer, vilket får anses vara ett gott betyg till de stimulanspaket som lanserats runt om i världen.

Risikfaktorer kommande 12 månader

(jämfört med hösten 2019)

Storlek på företagen

Mindre företag

Medelstora företag

Allra största företagen

Främsta riskfaktorer

Ekonomiska utsikter/tillväxt och pressade marginaler och priser

Ekonomiska utsikter/tillväxt

Ekonomiska utsikter/tillväxt

Finansiering och risk

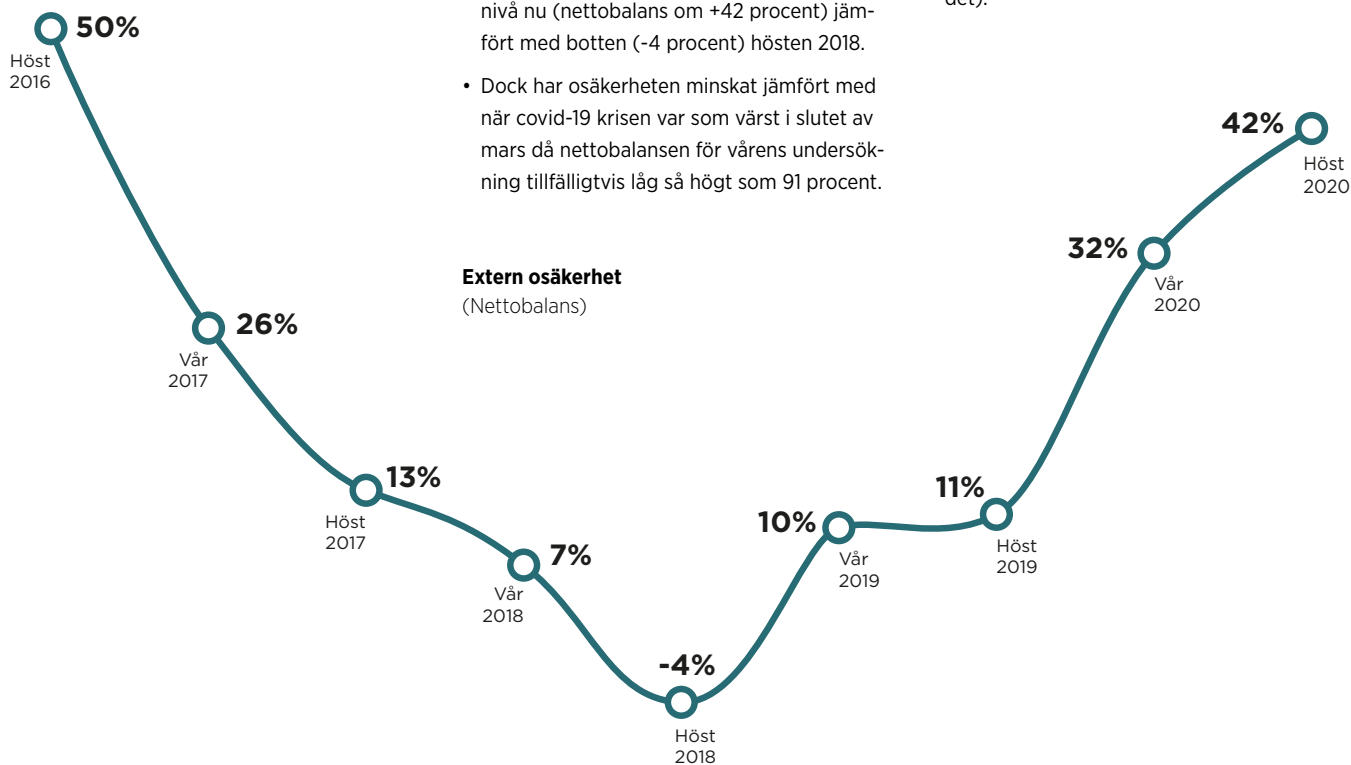
- Utlåningsviljan från finansiella institut bedöms vara på mångårig lägstanivå
- Den ekonomiska osäkerheten anses ha ökat rejält sedan förra hösten
- Risken för motparters obestånd skjuter i höjden

Företagens finanschefer anser att utlåningsviljan från finansiella institut är på en mångårig lägstanivå samt att den ekonomiska osäkerheten och även risk för motparters obestånd skjuter i höjden. Inget av detta är särskilt förvånande givet den kris som pandemin har orsakat. Däremot är det mer intressant att se att de högsta noteringarna för både den ekonomiska osäkerheten och sannolikheten för obestånd under våren låg rejält mycket högre än dagens uppfattning. Det visar tydligt på en viss återhämtning sedan den värsta perioden i våras. Å andra sidan bedöms utlåningsviljan vara kvar på samma låga nivå som under den mest kritiska veckan under perioden i våras då vår undersökning låg öppen. Här ser vi däremot ett embryo till en mer permanent negativ påverkan från krisen. Delar vi upp analysen på storleken på företagen så är det generellt de mellanstora företagen i undersökningen som är mest pessimistiska det vill säga ser störst osäkerhet, högst sannolikhet för motparters obestånd och lägre utlåningsvilja från finansiella institut. De mest positiva kring risk och finansiering är de mindre av storbolagen.

Hur skulle du bedöma den övergripande nivån av extern finansiell och ekonomisk osäkerhet ditt företag står inför?

- Osäkerheten anses ha ökat för fjärde undersökningen i rad och är på en betydligt högre nivå nu (nettobalans om +42 procent) jämfört med botten (-4 procent) hösten 2018.
- Dock har osäkerheten minskat jämfört med när covid-19 krisen var som värst i slutet av mars då nettobalansen för vårens undersökning tillfälligtvis låg så högt som 91 procent.

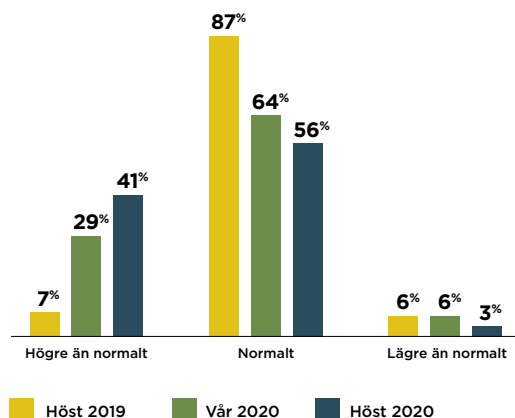
- Ser vi till de olika branscherna så sticker konsument- och telekomsektorerna ut då färre ser osäkerheten som högre än normalt medan resten av branscherna är samstämmiga i att osäkerheten är högre än normalt (ca 50 procent och mer inom dessa branscher anser det).

Sannolikhet för obestånd eller bristande betalningsförmåga hos motparter

- Sannolikheten för obestånd anses ha ökat rejält och trenden som började våren 2018 håller därmed i sig.
- Dock anses sannolikheten (nettobalans om -38 procent) vara betydligt lägre än i slutet av mars (-59 procent).
- Samstämmigt med osäkerheten (föregående fråga ovan) är det konsument- och telekomsektorena som ser lite ljusare på sannolikheten för obestånd hos deras motparter.

Sannolikhet för obestånd eller bristande betalningsförmåga hos motparter

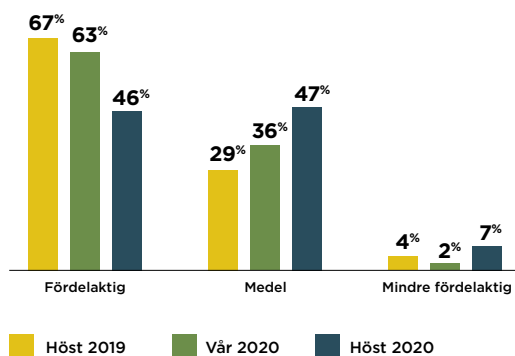
Extern osäkerhet nettobalans

EU	82%
Sverige	42%
- Allra största företagen Sverige	32%
- Medelstora företag Sverige	49%
- Mindre företag Sverige	0%

Utlåningsvilja

- Utlåningsviljan har under lång tid ansetts hög men sakta rört sig nedåt.
- I höstens undersökning ökade takten i fallet betydligt och vi befinner oss nu på den lägsta nivån sedan åtminstone 2014.
- Märk också att här skiljer sig inte nuvarande siffra (39 procent) mycket från när det såg som sämst ut i mars (40 procent) utan tillståndet verkar ha permanentats mer än för de övriga finansierings- och riskfrågorna.
- Det är bara inom tre branscher som det finns finanschefer som anser att utlåningsviljan mot dem är under snittet; *Konsumentprodukter, Verkstad* och *Byggbranschen*.

Utlåningsvilja

Strategiska möjligheter

- Investeringar i Sverige är det främsta alternativet vid användning av överlikviditet
- Ökad förväntan på antalet företagstransaktioner
- Fortsatt optimism avseende intäkter, men personalstyrkan bedöms minska ytterligare

Finanscheferna har, med hänsyn till den pågående pandemin, en relativt positiv syn på de kommande 12 månaderna. De bedömer att det kommer att bli en ökad aktivitet kopplat till företagstransaktioner och en ökning av både företagens intäkter, rörelsemarginal och kapitalutgifter. Osäkerheten kring pandemin och begränsningarna i statens olika stödåtgärder, bedöms ha gett effekten att användningen av överlikviditet riktas mot investeringar i Sverige samt utdelningar och återköp. Vi ser även en fortsatt nedåtgående trend avseende antalet anställda och naturligtvis är pandemin en bidragande orsak till detta. Sedan tidigare ser vi dock att även digitalisering och automatisering är accelererande krafter för denna utveckling.

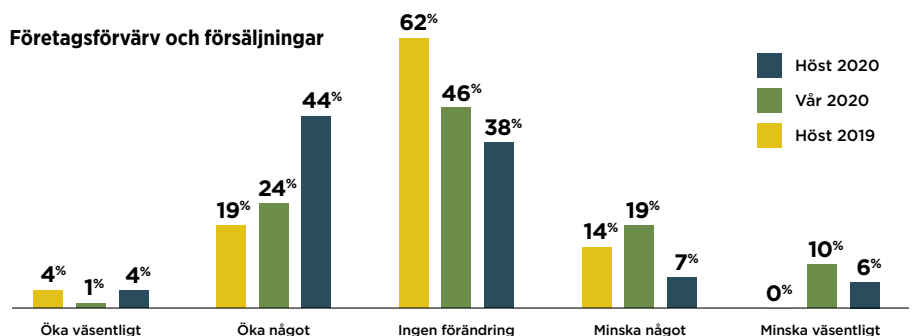
Användning av överlikviditet

- Vi ser en klar minskning i andelen finanschefer som svarat investeringar utomlands jämfört med hösten 2019. Samtidigt ser vi en ökning från 42 procent till 58 procent som svarat investeringar i Sverige. Vi bedömer att detta beror på osäkerheten kopplat till pandemin och att investeringar i Sverige därmed föredras.
- Utdelning till aktieägare eller återköp av aktier har ökat till 15 procent vilket är den högsta procentsatsen som vi någonsin noterat i denna undersökning. Att slopad utdelning har krävts för statligt stöd under pandemin bedöms vara orsaken till ökningen under hösten.
- Endast 21 procent av finanscheferna har svarat amortering av skulder, vilket är en låg procentsats jämfört med tidigare under-

sökningar. Vi bedömer att det beror på att det, i tillägg till många företags begränsade belåning, finns förhållandevis god tillgänglighet till finansiering, delvis genom statens olika stödåtgärder under pandemin.

Företagsförvärv- och försäljningar

- Av tillfrågade finanschefer så har 48 procent svarat att de förväntar sig att öka nivån av företagsförvärv- och försäljningar under de kommande 12 månaderna. Det är den högsta procentsatsen i undersökningen sedan hösten 2014 och vi bedömer att det beror på att detta inte är, eller har varit, i fokus under pandemin och därmed förväntas prioriteras i högre grad framöver.
- En förväntad ökning i företagsförvärv och -försäljningar gäller samtliga branscher.

Nyckeltal

Intäkter

- Finanschefernas bedömning av framtidsutsikterna gällande intäkter är positiv trots det rådande läget i världen. 64 procent bedömer att intäkterna kommer att vara högre de kommande 12 månaderna och 18 procent att de kommer att vara på samma nivå. Vi bedömer att vissa bolag kommer att gynnas av pandemin framåtriktad på grund av förändringar i köpbeteende och arbetssätt som pandemin har medfört. För andra bolag har pandemin haft en betydande negativ påverkan på intäkterna varför en positiv framtidsbedömning är naturlig då ett vaccin mot covid-19 bör finnas på plats inom en 12-månadersperiod.

- Den totala nettobalansen uppgår till 47 procent och samtliga tillfrågade branscher i undersökningen har en positiv nettobalans.

- Nettobalansen i EU på 18 procent, ligger betydligt lägre än i Sverige då 33 procent av finanscheferna i EU bedömer att intäkterna kommer att minska de kommande 12 månaderna. Skillnaden i svar jämfört med Sverige bedöms delvis bero på att Sverige inte har haft samma COVID-19 restriktioner som övriga EU.

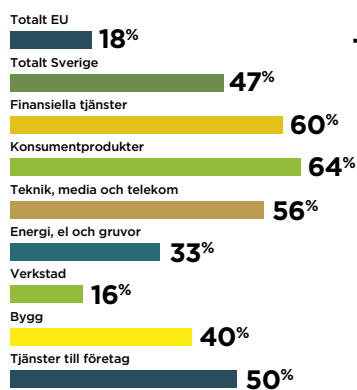
Rörelsemarginal

- Avseende rörelsemarginalen bedömer 45 procent av finanscheferna att den kommer att öka och 35 procent att den kommer att ligga på samma nivå. Att förväntningarna ligger något lägre avseende rörelsemarginalen är i linje med finanschefernas val att reducera kostnaderna som främsta prioriteringsområde, se sidan 12.
- Den totala nettobalansen uppgår till 25 procent men det skiljer sig mellan branscher. Samtliga branscher har en positiv nettobalans förutom *Tjänster till företag* som är särskilt drabbad av pandemin.

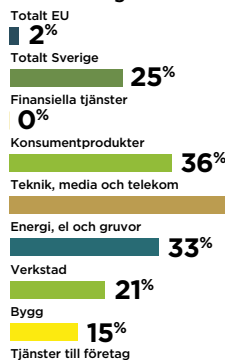
Kapitalutgifter

- Nära 77 procent av de tillfrågade finanscheferna bedömer att kapitalutgifterna kommer att öka de kommande 12 månaderna eller ligga på samma nivå. Att procentsatsen är relativt hög trots den pågående pandemin, bedöms bero på att finanscheferna ser ett slut på pandemin inom de kommande 12 månaderna.

Intäkter

Rörelsemarginal

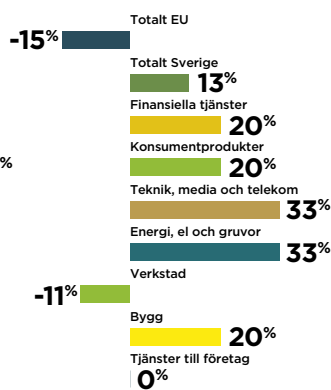

- Den totala nettobalansen uppgår till 13 procent och samtliga tillfrågade branscher i undersökningen förutom *Verkstad* har en positiv eller balanserad nettobalans. *Verkstad* är en bransch med betydande kapitalutgifter och i en lågkonjunktur är det förväntat att kapitalutgifterna om möjligt skjuts på framtiden.
- EU har en negativ nettobalans på 15 procent. De flesta länderna i EU förutom Sverige har haft nedstängningar av samhället som kraftigt påverkat företag, samtidigt som nya restriktioner införts under hösten. Vi är därmed inte förvånade att finanscheferna i Sveriges svar skiljer sig från EU.

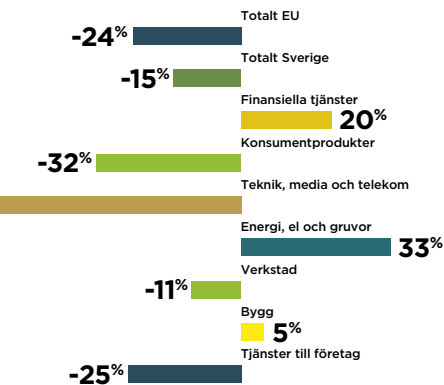
Anställda

- Av de tillfrågade finanscheferna bedömer 37 procent att de kommer att minska personalstyrkan under de kommande 12 månaderna, vilket är den högsta andelen sedan vi startade vår undersökning. Naturligtvis är pandemin med de varsel som lagts en bidragande orsak till detta men vi har sett denna trend sedan våren 2019. Digitalisering och automatisering är drivande krafter i samhället för denna ut-

Kapitalutgifter

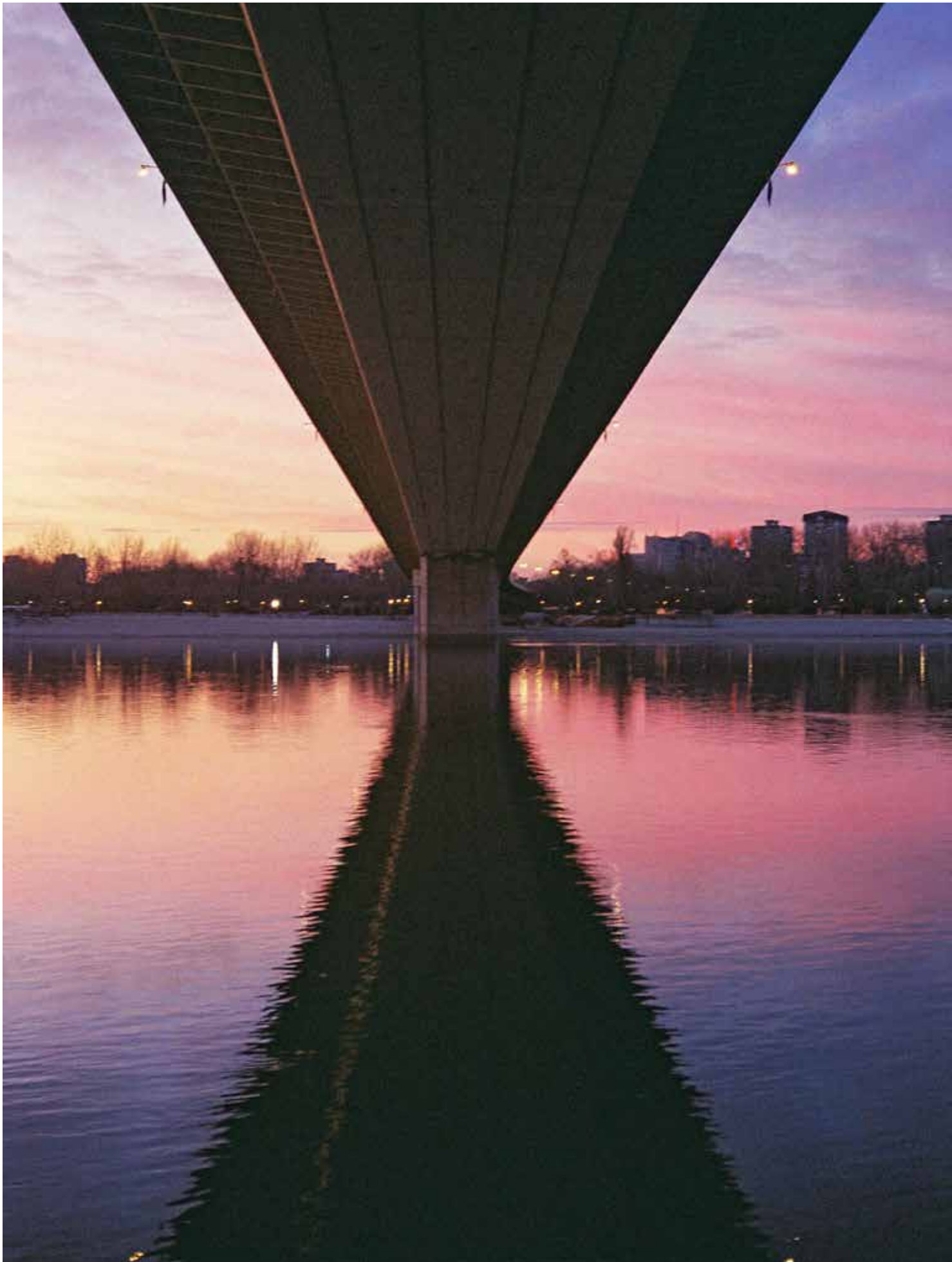

Anställda

veckling, och dessa har accelererat i samband med pandemin.

- Nettobalansen är negativ med 15 procent och branscherna *Konsumentprodukter* och *Teknik, media och telekom* sticker ut med en negativ nettobalans om 29 procent respektive 67 procent. *Konsumentprodukter* är en bransch där kunderna har tvingats ändra köpbeteende i och med pandemin. Behovet av fysiska butiker har minskat och mer försäljning sker online, vilket kräver färre antal anställda. Även en del företag inom *Teknik, media och telekom* kommer att påverkas ytterligare av digitaliseringen framöver och därmed kunna minska antalet anställda. Detta i kombination med möjliga effektiviserings- och kostnadsbesparingsprogram.
- Den förväntade minskningen av antalet anställda är högst bland de allra största företagen som omsätter mer än 1 miljard euro.
- Likt Sverige har en hög procentandel (44 procent) av finanscheferna i EU svarat att de bedömer att de kommer att minska antalet anställda de kommande 12 månaderna.

Hot topic

Covid-19

Covid-19 har lämnat enorma avtryck på alla plan – personligt, för företag och nationer - i år. I höstens undersökning har vi därför dels frågat när företagen tror att deras vinstgenerering kommer vara tillbaka på samma nivå som innan krisen dels om hur företagens investeringar inom olika områden har ändrats.

Undersökningen visar att en majoritet (60 procent) anser att deras företag inte kommer vara tillbaka på nivån innan krisen förrän 2021, 2022 eller till och med senare. Positivt är däremot att fler än en av tre bedömer att deras företag redan idag är tillbaka på den nivå av vinstgenerering de låg på innan covid-19 krisen. För återhämtning redan 2020 är finanschefer inom *Finansiella tjänster* mest positiva medan *Verkstad* är mest tveksamma. Det är generellt relativt stor spridning på åsikterna inom de olika branscherna där de långsiktiga negativa effekterna ser ut att vara störst inom *Konsumentprodukter* följt av *Tjänster till företag* och *Verkstad*.

Ser vi istället till hur investeringsplanerna har ändrats så är det generellt så att företagen satsar för att utveckla affärs- och organisationsprocesser samt IT, medan man drar ner på investeringar i mark, byggnader och inom maskin och utrustning.

Baserat på den information du har nu, när förväntar du dig att ditt företag kommer tillbaka till den nivå av vinstgenerering ni hade innan krisen?

- De vanligaste svaren är väldigt polariserade: Flest anser att företaget redan är tillbaka (34 procent) medan 21 procent tror att detta uppnås först 2022 eller senare.
- Ser man till åren så är det en övervikt som tror på 2020-2021 (79 procent) fördelat med 41 procent som förväntar sig att vara tillbaka 2020, 38 procent 2021 och endast 21 procent 2022 eller senare.
- Mest positiva är företag inom *Finansiella tjänster* där 100 procent förväntar sig att vinstgenereringen kommer vara tillbaka redan i år.
- Mest negativ är *Verkstad* där endast 22 procent förväntar sig att vara tillbaka i år.
- Inom flera branscher verkar dock covid-19 slå väldigt olika då spridningen i svaren mellan 2020 och 2022 eller senare är väldigt stor. Det gäller framför allt *Verkstad*, *Tjänster till företag* och *Konsumentprodukter*.

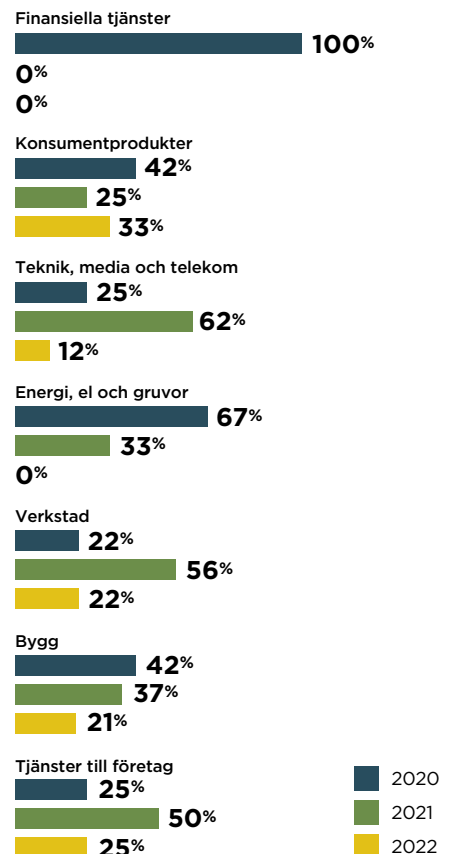
Under de kommande 12 månaderna och jämfört med situationen innan covid-19, hur kommer ditt företags investeringar förändras?

- Största nettoökningar av investeringar i att förbättra organisations- och affärsprocesser (effektivisering, omstrukturering och automation) följt av IT-investeringar.
- *Finansbranschen* och *Tjänster till företag* sticker ut vad gäller IT-investeringar medan *Tjänster till företag* och *Teknik, media och telekom* sticker ut vad gäller investeringar i förbättring av organisation- och affärsprocesser.
- Största nettominuskningar inom *Maskin och utrustning* följt av *Mark, byggnader* och *Fysisk infrastruktur*. De branscher som främst bidrar till nettominuskningen i dessa två områden är *Verkstad* samt *Teknik, media och telekom*.

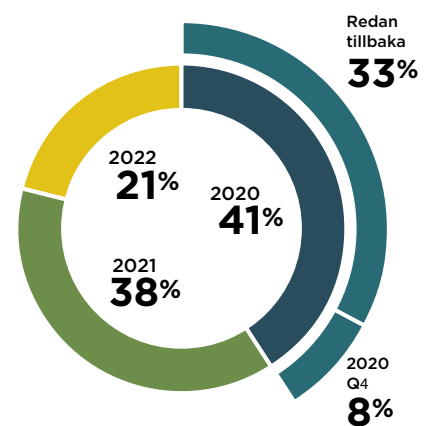
Hur kommer ditt företags investeringar att förändras inom följande områden under de kommande 12 månaderna jämfört med situationen före COVID-19-pandemin?

När är vinstgenereringen tillbaka på samma nivå som innan krisen?

När är vinstgenereringen tillbaka på samma nivå som innan krisen?

Hot topic

M&A

- Stor majoritet har vidtagit eller planerar att vidta åtgärder
- Finansieringsrelaterade frågor i fokus
- Strategiska förvärv på nedgång men fortfarande på agendan

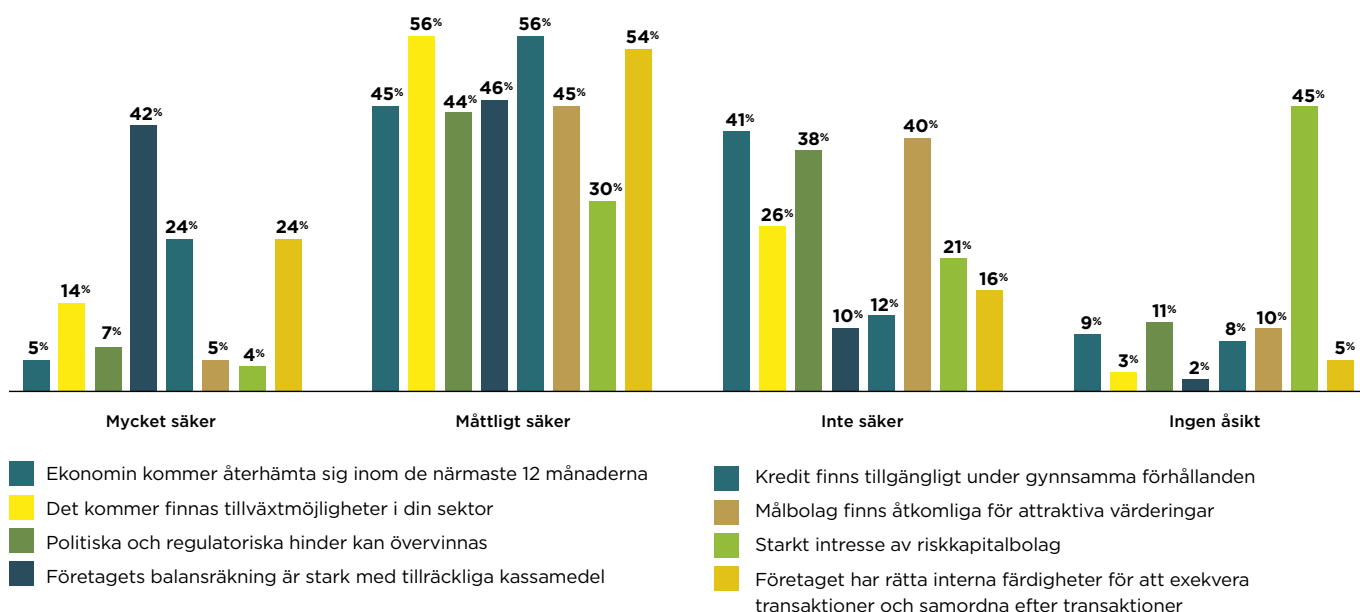
Den europeiska ekonomin gick in i en plötslig lågkonjunktur under det första halvåret i år med den djupaste och snabbaste nedgången i produktion sedan andra världskriget¹. Den rådande situationen har påverkat M&A-affärer markant under det första halvåret 2020, med ett aggregerat transaktionsvärde som är 28 procent lägre än året innan inom EMEA området². Med bakgrund i denna utveckling ämnar höstens hot topic-fråga att belysa finanschefernas syn på faktorer som påverkar M&A-beslut samt vilka områden inom M&A som är prioriterade i rådande situation.

Resultaten visar att det råder viss osäkerhet i om ekonomin återhämtar sig under den kommande 12-månadersperioden, där enbart 5 procent av finanscheferna känner sig mycket säkra på detta. Däremot verkar de svenska företagen ha bra förutsättningar för M&A-affärer; 42 procent av finanscheferna känner hög säkerhet i att bolaget har en stark finansiell ställning med tillräckliga kassareserver. Resultaten visar också att kreditmarknaden och bolagens kompetens stöder fortsatta M&A-affärer, där 80 procent respektive 78 procent av finanscheferna känner hög eller måttlig säkerhet i frågorna om huruvida kredit finns tillgänglig under gynnsamma förhållanden, samt att bolaget har rätt kompetens internt för att exekvera transaktioner och samordna efter transaktionen. Den vikande M&A-aktiviteten verkar inte ha påverkat svenska finanscheferns uppfattning om

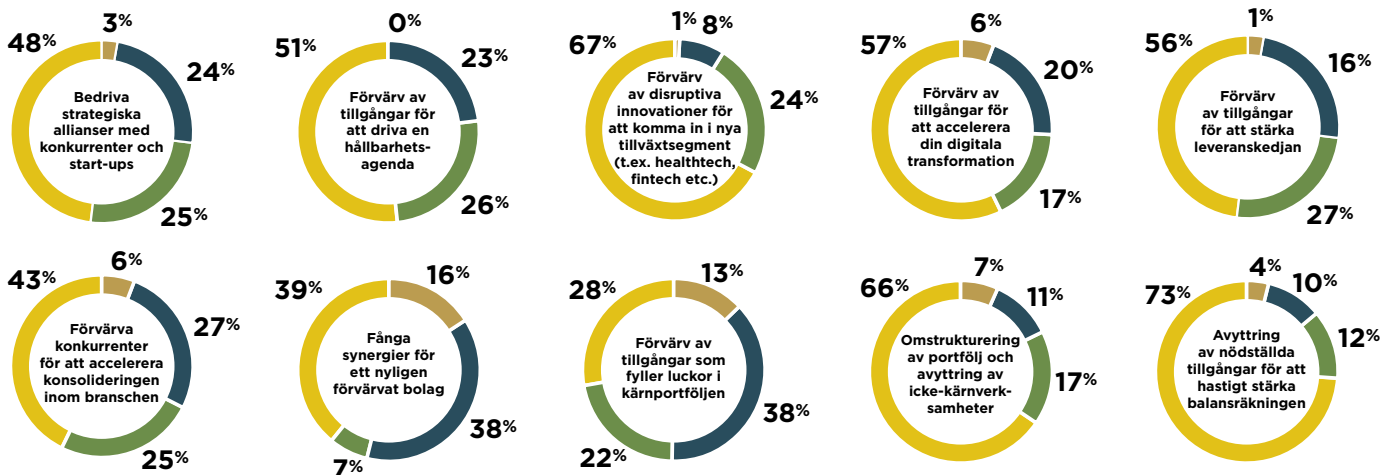
företagsvärderingar, där 40 procent har angett att de inte är säkra på att målföretag finns åtkomliga för attraktiva värderingar.

Sammanfattat verkar M&A inte ha hög prioritet hos svenska bolag inom den kommande halvårsperioden. Högsta prioritet är att fånga synergier för ett nyligen förvärvat bolag, där 54 procent av finanscheferna anger det som prioritet hög eller medel och något som ska verkställas inom 12 månader. Hälften av finanscheferna ser förvärv av tillgångar som fyller luckor i kärnportföljen som prioritet hög eller medel. Trots den ekonomiska svackan, är avyttring av nödställda tillgångar för att stärka balansräkningen en hög prioritet för enbart 4 procent av finanscheferna. Det är framför allt företag inom *Verkstad* och *Byggbranschen* som har behov av att avyttra nödställda tillgångar.

Hur säker är du på följande faktorer som kan påverka ditt M&A-beslut?

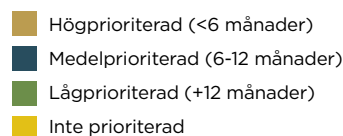
I vilken utsträckning är följande M&A-objektiv en prioritet för ditt företag?

Defensiva M&A-strategier³ är generellt mer prioriterade än offensiva strategier, vilket framför allt stämmer för stora bolag (omsättning EUR 1 md eller mer) där betydligt fler angett hög prioritet för samtliga frågor.

Det finns en stor skillnad mellan mindre-, medelstora- och de allra största företagen avseende vad som är prioriterat i utförandet av M&A-affärer, där de allra största företagen ser de flesta områden som nödvändiga eller mycket viktiga. Exempelvis anger 41 procent av finanscheferna i de allra största företagen att det är nödvändigt att ha tillit till målbolagets

finansiella prognoser och tillväxtplaner medan motsvarande siffra för medelstora företag är 15 procent. Vidare anser 30 procent av de allra största företagen att det är nödvändigt att ha en robust scenarionplanering för tiden efter pandemin, medan enbart 9 procent av de mindre och medelstora företagen. Minst prioriterat bland samtliga finanschefer är skydd mot cyberattacker samt läckage om transaktioner, där 25 procent uppger att frågan är av låg vikt eller inte viktig. Detta oberoende av storlek på företaget.

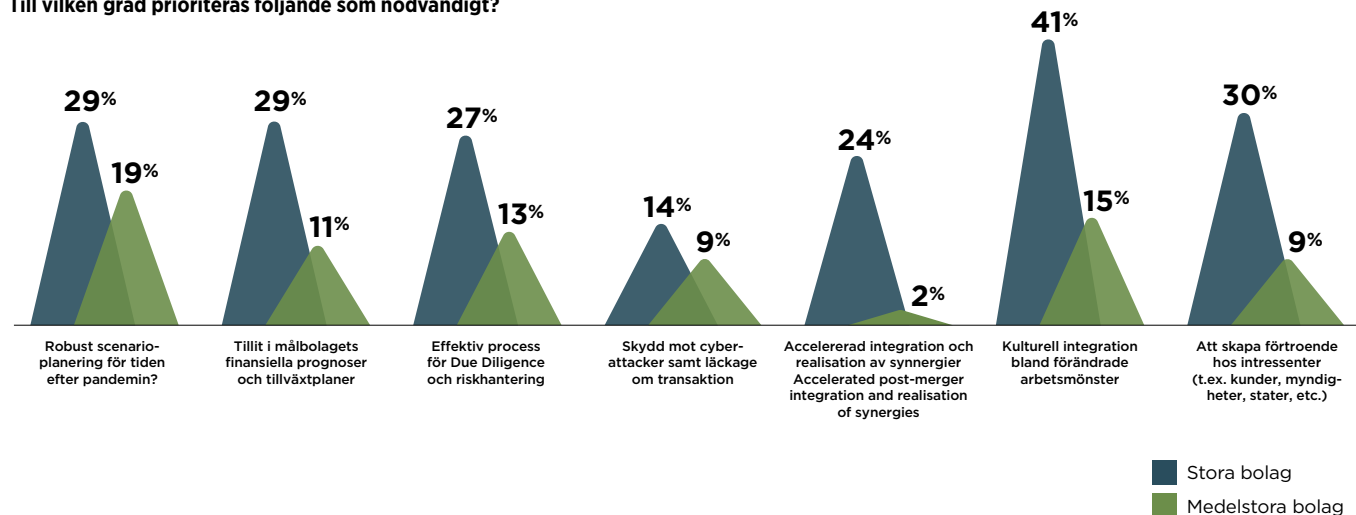

¹ European Commission: Summer 2020 (Interim) forecast

² Mergermarket: HY2020 Deal Drivers EMEA

³ Defensiva M&A-strategier definieras som (i) Avyttring av nödställda tillgångar för att hastigt stärka balansräkningen, (ii) Omstrukturering av portfölj och avyttring av icke-kärnverksamheter, (iii) Förvärv av tillgångar som fyller luckor i kärnportföljen samt (iv) Fånga synergier för ett nyligen förvärvat bolag

Till vilken grad prioriteras följande som nödvändigt?

Kontakter

DELOITTE

Henrik Nilsson
Partner
Audit & Assurance, Deloitte
henilsson@deloitte.se
+46 73 397 11 02

SEB

Karl Steiner
Senior Strategist
Macro & FICC Research, SEB
karl.steiner@seb.se
+46 70 332 31 04

SEB är en ledande nordisk finansiell koncern. Vi tror starkt på att entreprenöriellt tänkande och innovativa företag behövs för att skapa en bättre värld, och med ett långsiktigt perspektiv stöttar vi våra kunder i både med- och motgång. I Sverige och i de baltiska länderna erbjuder vi ett stort spann av finansiella tjänster och rådgivning. I Danmark, Finland, Norge, Tyskland och Storbritannien är vi inriktade på företagsaffären och investment banking utifrån ett fullservicekoncept till företag och institutioner. Vår internationella prägel återspeglas i ett 20-tal kontor världen över med cirka 15 000 medarbetare. Den 30 september 2020 uppgick koncernens balansomslutning till 3 201 miljarder kronor och förvaltad kapital till 2 054 miljarder kronor. Läs mer om SEB på sebgroun.com/sv

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 330 000 professionals make an impact that matters, please connect with us on LinkedIn or Twitter.